

Jämställdhet och cykling

Jämställdhet är inget lättarbetat område. Det räcker inte med att man skall vilja vara jämställd, den underrepresenterade parten måste ju vilja vara det också. Av tradition finns slagsida inom många delar av arbetslivet, som det tar lång tid att jämna ut – om nu detta absolut måste vara ett mål. Inom idrotten har kvinnor länge varit i minoritet, både bland de aktiva och inom ledningsgrupper. Cyklandet har dock under drygt ett halvsekel blivit en mycket demokratisk syssla.

Text : HENRIK ERIKSSON

● Kände du adrenalin-utsöndringen när du såg rubriken? Jämställdhet är ett begrepp som alla

påstår sej vara för, men som ändå får många på stridshumör. En cykeltidning som vill vara politiskt korrekt, stönar några. Illa maskerad cykeltidning, suckar andra. Men vi ska mest vara lite självkritiska.

Aldrig jämställt på vägen

Vägtrafiken har alltid varit ett manligt revir. Bilen är den typiska pojkleksaken och manligt självhållningsbehov är drivkraften bakom riskabla omkörningar. Körkort och biltillgång var länge förbehållet män. Men till cykeln hade båda könen samma tillgång och i hundra år har nu hojen varit det jämställdaste fordonet.

Henry Fords princip var visserligen att en enda modell passar alla. T-forden kunde fås i valfri färg, men bara om man valde svart. Om ändå Fords löpande band producerat cyklar

Så här jämställt är det på SCS:s möteslokal i Solna. Båda cyklar tillsammans, båda är nakna och båda har hjälm. NTF har verkligen lyckats fånga allt väsentligt på en enda affisch.

också – modellraseriet på cykelområdet har inte gynnat oss cyklister. Allra dummast är marknadens uppdelning på herr- och dammodeller. Vad som passar en i fråga om färger och form följer naturligtvis inte könsgränserna. Extra pinsam tycker vi att uppdelningen på pojk- och flickcyklar är, där det ju inte finns ens någon statistisk skillnad mellan kroppsmåten att skylla på.

Jämställda låncyklar

Specialcyklar har aldrig skilda modeller för män och kvinnor. En tandem ser likadan ut oavsett tramparnas kön, spinningcyklar är könsblinda och detta gäller också låncyklarna i Stockholm och många andra storstäder.

Låncyklarna har Cykelsällskapet ofta uttryckt sin stora skepsis mot, men just genusaspekten har vi inte tagit upp (ännu). Är det män eller kvinnor som använder låncyklarna? Det finns ingen officiell statistik här för

LEDARE

Stockholms del, så vi frågade försäljarna på tre olika SL Center. Cykellånare kan köpa ett trettimmarskort för 25 kr eller ett säsongskort för 200 kr och så här fördelar det sig mellan könen – TRETIMMARSKORT köps av turister, ofta av en man och en kvinna i sällskap. SÄSONGSKORT köps mest av ensamma män.

Enligt statistiken finns det bland stans vanliga cyklister minst lika många kvinnor som män, så konsekvenserna av den dyra låncykelsatsningen är inte helt jämställda. Men mycket tyder på att NCT får rätt, när vi i vår ledare för två år sedan skrev så här –

Det har experimenterats med låncyklar i hundra år, så nog finns det fakta. Och modellen blir då att antalet brukbara hojar minskar raskt under en kort period, varefter projektet självdör!

Efter halva första säsongen har cirka fyrahundra av de tusen låncyklarna stulits eller förstörts...

Redaktionen jämställd?

Svenska Cykelsällskapet har en jämställd medlemskår av kvinnor, män och familjer och genom åren har våra arrangemang alltid fått deltagare av båda könen – nästan lika många. Men i styrelser och arbetsgrupper är det slagsida. NCT-redaktionen klarar sig väl så där. Och kanske märks detta på tidningens form och innehåll – även om vi försöker skärpa oss.

Skrivierier om världens mest jämställda fordon bör förstås göras av en jämställd redaktion. Om du kan bidra till detta blir alla gladare. ☐

Allt du behöver veta om svensk cykel

Turistleder • Kartor • Turföreläsningar • Paketarrangemang • Motionslopp
Spännande långfärder • Trafiksäkerhet • Teknik • Miljöfrågor • Postorder
Titta in till SCS:s hemsida på nätet - Vi har öppet dygnet runt

www.svenska-cykelsallskapet.se

Cykel- PROFESSORN

Text : HENRIK ERIKSSON

teknologie doktor

Vem skall bestämma ?

Vad hände med kvinnosakskvinnorna och könsrollerna? Och varifrån kommer feministerna och könsmaktordningen? Cykelprofessorn gör här en kraftsamling och studerar genusbegreppen ur ett cyklistperspektiv.

● Svenska kvinnor fick rösträtt först 1920 (sist av de nordiska länderna) och först då blev gifta kvinnor myndiga! Många yrken och utbildningsvägar var ännu förbehållna män och i familjelivet rådde traditionella roller för man och kvinna. De som förde den envisa kampen för jämställdhet var kvinnosakskvinnorna och mest känd är väl nobelpristagaren Alva Myrdal.

Fram till 1960-talet gällde kampen kvinnosaken, alltså kvinnornas intressen. Men då dök det upp ett gäng unga vassa skribenter (vassast var Eva Moberg), som drog fram fördomar och könsroller i ljuset, sådana som att kvinnor inte kunde löpa längre än 800 meter, inte trampa en racerhög, inte bli präster eller poliser osv.

Fördomsfull, vem, jag?

Massor av pinsamma fördomar har blivit så omoderna att ingen vill kännas vid dom längre. Lärare, läkare och präst uppfattas nu som typiskt kvinnliga yrken. Vår mest kända tävlingscyklist är en kvinna osv.

Könsrollerna har också förändrats helt, men har nog lika stor makt över oss som någonsin. Killarna slåss och stjälar och flickorna är skötsamma i skolan. När man år 2003 frågade stockholmscyklister om dom cyklade mot rött ljus, svarade över hälften av männen ja, men bara tio procent av kvinnorna. Man är alltså fånge i sin könsroll!

Feministbomben smäller av

När sextiotalets politiska krav på daghem och fri abort genomförts, såg många jämställdheten

som utagerad och. okontroversiell. Oj, vad fel dom hade! År 2000 exploderade feminismen som en bomb i debatten. Könsrollerna byggdes ut till GENUSTEORIER. Ojämställdheten var en följd av PATRIARKATET, en maktstruktur där kvinnor underordnas.

Varje del av kulturen och samhället utsattes nu för feministisk analys och vid universiteten blev GENUVETENSKAP ett av de snabbast växande ämnena. Det var inte svårt att finna belägg för teorin om man till exempel studerade gubbväldet inom idrottsrörelsen (inklusive cykelsporten).

Feminister av alla de slag

Feminismen blev plötsligt en folkrörelse utan ledare och utan gemensam ideologi. Det finns LIKHETSFEMINISTER, som menar att de stora könsskillnaderna är konstruerade och det finns SÄRARTSFEMINISTER, som vill uppvärdera kvinnors särart. Bland oss cyklisterna vill likhetsfeministerna ha bort indelningen i herr- och damcyklar, medan särartsfeministerna vill att damcyklarna ska vara lika bra

Är detta det mest jämlika fordon som existerar eller är tandemcykeln symbolen för en ständig maktkamp? Vem skall sitta främst och styra?

Tricia och Neville på bilden här från tandemklubben London-sydväst tycker att de alltid cyklar jämställt. Och då gäller det väl att man trampar lika mycket också?

som herrcyklarna.

ANARKAFEMINISTER vill inte böja sej under någon överhet och cyklar därför gärna mot rött ljus. RADIKALFEMINISTER dissas alla patriarkala kvarlevor. En grön gubbe är alltså som ett rött skynke för dom.

Cykelsällskapet feministiskt?

När alla partiledare förklarar sej vara feminist, vore det konstigt om inte SCS hängde på. Vid internationella kontakter märker man snart att jämställdheten inte är så självklar ute i världen som den är här hemma. □

**Dagens
föreläsning**

**Feminist-
teorier**